

ΣΥΜΜΑΧΙΑ για ένα ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΤΕΕ

-ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ-ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΑΙΤΙΩΝ

-ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΕΕ ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ

Από την προηγούμενη Αντιπροσωπεία είχαμε ήδη εντοπίσει τα ενεργειακά προβλήματα της χώρας. Από τότε αυτά διογκώθηκαν και πλέον έχουν δημιουργηθεί σοβαρά προβλήματα όχι μόνο στον απλό καταναλωτή αλλά ακόμη και στον βιοτέχνη, στον αγρότη και στη Βιομηχανία και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη, στην οικονομία και στην κοινωνία.

Είχαμε επισημάνει ότι η πρόωρη απολιγνιτοποίηση χωρίς μελέτη και διάλογο, και η αντικατάσταση του λιγνίτη ουσιαστικά από φυσικό αέριο ακόμη και υπό ομαλές συνθήκες, θα αύξανε το κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, πέραν των άλλων πιθανών προβλημάτων όπως ασφάλειας εφοδιασμού, επάρκειας κλπ.

Ίσως το 2020 να δημιουργήθηκαν ψευδαισθήσεις λόγω κατάρρευσης των τιμών του φυσικού αερίου και του πετρελαίου, όμως αυτό ήταν συγκυριακό λόγω πανδημικής κρίσης και προφανώς προσωρινό. Μάλιστα τότε είχε λεχθεί ότι αν προέκυπτε κάποια κρίση, η Ελλάδα με καύσιμο-γέφυρα το φυσικό αέριο για την πράσινη μετάβαση, θα έμενε αθωράκιστη. Και η κρίση προέκυψε. Και δεν είναι μόνο η Ρωσο-Ουκρανική κρίση που ξεκίνησε πριν τρεις περίπου μήνες. Η άνοδος των τιμών είχε ξεκινήσει από τα μέσα του προηγούμενου έτους. Η εκρηκτική άνοδος των τιμών προέκυψε με την καθιέρωση της ρήτρας αναπροσαρμογής.

Μέσω της ρήτρας αναπροσαρμογής ουσιαστικά γίνεται μεταφορά της χονδρικής τιμής, όπως αυτή διαμορφώνεται στο Χρηματιστήριο Ενέργειας, στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας. Δεν πρόκειται για μεταφορά του κόστους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στον καταναλωτή αλλά της χονδρικής τιμής (στην οποία εκτός από το κόστος περιλαμβάνεται και το κέρδος του παραγωγού) όπως θα φανεί στο παράδειγμα που ακολουθεί.

Ενδεικτικά την εβδομάδα 7 έως 13 Μαρτίου η μέση τιμή χονδρικής διαμορφώθηκε στα 318.5€/MWh. Το κόστος είναι μεταβλητό και εξαρτάται από τις μονάδες παραγωγής. Συγκεκριμένα:

- Α.Π.Ε.: 30% παραγωγή με κόστος 120€/MWh
- Υ.Η.Ε.: 4% παραγωγή με κόστος σχεδόν μηδενικό
- Λιγνίτης: 20% παραγωγή (ρεκόρ έτους) με κόστος 135€/MWh (μαζί με το CO₂)
- Φ.Α.: 46% παραγωγή με κόστος 280€/MWh
- Η εισαγόμενη ενέργεια κοστίζει όσο και η χονδρική

Με βάση τα παραπάνω, διαπιστώνουμε ότι:

Ενώ το μέσο κόστος διαμορφώνεται στα 192€/MWh, η χονδρική διαμορφώθηκε στα 318.5€/MWh, λόγω χρηματιστηρίου ενέργειας.

Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που στην περίοδο αυτή αύξησε την παραγωγή από φυσικό αέριο (24%), όταν οι άλλες χώρες την μείωσαν αισθητά.

Η λιγνιτική παραγωγή διαπιστώνεται ότι είναι πολύ φθηνότερη από το φυσικό αέριο και θα παραμείνει φθηνότερη ακόμα και αν κατέβει η τιμή του φυσικού αερίου. Ιδιαίτερα, όταν ενταχθεί στο σύστημα η Πτολεμαΐδα 5, η οποία ίσως είναι η πιο σύγχρονη μονάδα λιγνιτικής παραγωγής της Ευρώπης, το κόστος λιγνιτικής παραγωγής μπορεί να κατέβει περισσότερο, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα μείωσης του κόστους εξόρυξης λιγνίτη, ακόμη και κάτω από τα 120€. Σημειωτέον ότι η Πτολεμαΐδα 5 μπορεί να καλύψει το 8,5 % των ενεργειακών αναγκών της χώρας.

Το κόστος από τις ΑΠΕ βαίνει σταθερά μειούμενο. Άρα σε συνδυασμό με την αποθήκευση θα πρέπει να αντικαταστήσει την παραγωγή από ταορυκτά καύσιμα.

Σημειώνεται ότι η τιμή στο χρηματιστήριο ενέργειας διαμορφώνεται με βάση την ακριβότερη προσφορά από τους τέσσερις παραγωγούς, με μόνο περιορισμό προσφορά να μην είναι κάτω του κόστους.

Στο παραπάνω παράδειγμα προκύπτει ότι η διαφορά του μέσου κόστους από τη χονδρική τιμή είναι 126.5€ για τη χρονική περίοδο στην οποία αναφερόμαστε που σημαίνει κερδοφορία γύρω στο 60% σε βάρος των καταναλωτών και του κρατικού προϋπολογισμού.

Είναι φανερό ότι σε έκτακτες συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται έκτακτα μέτρα. Η μη λήψη έκτακτων μέτρων στη συγκεκριμένη περίπτωση συνεπάγεται πολλαπλά προβλήματα στην κοινωνία, στην ανάπτυξη και στην οικονομία. Είναι λογικό οι παραγωγοί να έχουν ένα εύλογο κέρδος, όμως το μέγεθος του κέρδους αυτού θα πρέπει να ελέγχεται από τις αρμόδιες αρχές(ΡΑΕ και Επιτροπή Ανταγωνισμού).

Φαίνεται ότι από τους τέσσερις παραγωγούς τα μεγαλύτερα κέρδη έχει η ΔΕΗ λόγω της παραγωγής από λιγνίτη και υδροηλεκτρικά, που έχουν τα χαμηλότερακόστη και τα οποία δε διαθέτουν οι άλλοι τρείς παραγωγοί.

Επίσης μεγάλος κερδισμένος είναι το ΔΑΠΕΕΠ, διότι με βάση τα επίσημα στοιχεία το κόστος για τις ΑΠΕ είναι 120€/MWh και αμείβεται με 318.5€/MWh. Αυτό οδηγεί σε υπεραποθεματοποίηση η οποία προορίζεται για τους αδύνατους καταναλωτές αλλά ουσιαστικά επιδοτούμε το φαύλο κύκλο τηςακρίβειας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η συμμόρφωση στην κοινοτική στρατηγική και ειδικά στους στόχους για την κλιματική ουδετερότητα, πρέπει να γίνει με την εξάντληση όλων των περιθωρίων των εγχώριων πόρων. Όπως χαρακτηριστικά προτείνεται και από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πράσινη μετάβαση, Frans Timmermans, περί αξιοποίησης των ορυκτών καυσίμων.

Η εξαγγελία για την πρόωρη απολιγνιτοποίηση που έγινε χωρίς μελέτη και διάλογο είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία πολλά προβλήματα στην οικονομία και την κοινωνία.

Οι παρακάτω προτάσεις από την πλευρά του ΤΕΕ πιστεύουμε ότι θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση μέρους των προβλημάτων αυτών:

- Αναθεώρηση της επιλογής της πρόωρης απολιγνιτοποίησης. Αντικατάσταση από λιγνιτική παραγωγή, όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Φυσικό Αέριο. Πάντα με την προϋπόθεση της κάλυψης των όρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την μείωση των ρύπων και την απανθρακοποίηση αλλά λαμβάνοντας υπόψη και το κριτήριο του κόστους. Προσαρμογή του προγράμματος της απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων στα νέα δεδομένα.
- Αντικατάσταση της λιγνιτικής παραγωγής από ΑΠΕ και όχι από Φυσικό Αέριο, σε συνδυασμό με την αποθήκευση.
- Ρύθμιση και Εποπτεία των Αγορών – Ανάπτυξη προθεσμιακής αγοράς.
- Έλεγχος της κερδοφορίας των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και της λιανικής από τις αρμόδιες αρχές (ΡΑΕ και Επιτροπή Ανταγωνισμού) και ορισμός ενός εύλογου πλαφόν κερδοφορίας. Φορολογία των υπερκερδών που αποκτήθηκαν και επιστροφή τους στους καταναλωτές. Στο πλαίσιο αυτό, εξέταση ακόμη και της προσωρινής αναστολής της λειτουργίας του χρηματιστηρίου ενέργειας, όσο διαρκεί η κρίση.
- Συντονισμός της δράσης της χώρας μας, με τις χώρες εκείνες που θέτουν θέμα αποκλιμάκωσης των τιμών του φυσικού αερίου.
- Έλεγχος των ουρανοκατέβατων (windfall profits) κερδών της αγοράς, σύμφωνα με τις οδηγίες της Γαλλικής Προεδρίας.
- Έλεγχος των κερδών του ΔΑΠΕΕΠ (Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης).
- Κατάργηση του ΕΤΜΕΑΡ
- Συντονισμός με τις χώρες της Ε.Ε. για τον αναπροσδιορισμό των δικαιωμάτων CO₂ με σκοπό τη μείωσή του κόστους.

- Μείωση ΦΠΑ και ΕΦΚ σε υγρά καύσιμα.
- Πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου, τόσο στη χονδρική όσο και λιανική.
- Εκπλήρωση από τη ΔΕΗ του ρόλου της ως αποκλειστικά Επιχείρησης δημοσίου συμφέροντος.

Ειδικότερα για τις ΑΠΕ

Ισχυρός και αποτελεσματικός χωροταξικός σχεδιασμός για τις ΑΠΕ, με σημασία στη φέρουσα ικανότητα κάθε περιοχής. Θεσμοθέτηση του Ειδικού Χωρικού Σχεδίου για τις Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας, των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) για να είναι δυνατή η χωροθέτηση με κανόνες βιωσιμότητας και αειφορίας.

Έλεγχος από τη ΡΑΕ των ανεξέλεγκτων αιτήσεων, που προκαλούν σύγχυση και αντιδράσεις. (Διότι σύμφωνα με το ΕΣΕΚ μόνο μικρό ποσοστό των αιτήσεων, κάτω του 10%, μπορούν να υλοποιηθούν).

Ολοκληρωμένος στρατηγικός σχεδιασμός για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και την εξοικονόμηση ενέργειας ιδιαίτερα στα κτίρια, τα οποία ευθύνονται για το 40% περίπου της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας σε εθνικό επίπεδο και που δεν μπορεί να περιορίζεται σε προγράμματα εξοικονομώ , με ελάχιστους ωφελούμενους .

Κίνητρα για ενσωμάτωση του βιοκλιματικού σχεδιασμού με παθητικά συστήματα .

- Ισχυρές επενδύσεις σε έργα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός, να προτεραιοποιεί την αξιοποίηση ολόκληρου του φάσματος των εγχώριων πηγών ενέργειας, ξεκινώντας από την εξοικονόμηση ενέργειας, τις ΑΠΕ, τη Γεωθερμία , το Υδρογόνο, τη βιομάζα κλπ., ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για να αναπτυχθεί εγχώρια τεχνογνωσία, να ενισχυθεί η απασχόληση των Ελλήνων μηχανικών, να υποστηριχθεί η έρευνα και η καινοτομία στις εγχώριες ενεργειακές πηγές και να δρομολογηθούν κατάλληλες πολιτικές ενίσχυσής τους.
- Στήριξη και προώθηση των Ενεργειακών Κοινοτήτων.
- Προώθηση και νέας υδροηλεκτρικής παραγωγής
- Αποθήκευση μεγάλης ισχύος και διάρκειας.

Ειδικότερα για τους ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΕΣ

- Επανεξέταση όλου του πλέγματος Έρευνας και Εκμετάλλευσης για Υ/Δ στην Ελλάδα.